

forfommer at faae en Contract oprettet, at han saa skal være berettiget til at blive boende i Stedet til Flytning efter Opfyldelse, saaledes som § 4 bestemmer; men der er ingen § 4 i dette Forslag; den bestaaer kun af een Paragraph som en selvstændig Lov, og skal det være § 4 i Forordningen af 27de Mai 1848, hvor til der skal henvises, er en klarere Betegnelse deraf nødvendig. Forøvrigt troer jeg ikke, at dette Forslag bør gaae videre; thi jeg anseer det for et meget uheldigt Forslag, og kan ikke understøtte dets videre Fremme.

J. N. Hansen: Da jeg formoder, at det er Dittringer af mig, som have foranlediget den ærede Rigsdagsmand fra Thyen (C. C. Møller) til at yttre sig om en vis Folkeclasses Umyndighed og til at beklage, hvad der indeholdes i vor frie Forfatning, saa skal jeg gjøre ham opmærksom paa, at jeg ikke, som han sagde, talte om, at denne Folkeklasse var umyndig, men jeg sagde, at dens Forhold ligeoverfor Gieren kunde sammenlignes med et Tyendeforhold. Det er ganske vist, at Tyendet ikke er umyndigt, men det staaer i Afhængighedsforhold til dets Huusbond. Det Samme er Tilfældet med den her omtalte Folkeklasse, idet Lovgivningen jo ligefrem paa de samlede Godser kalder Gieren „Huusbond“ og taler om Fæstere og Leiere som hans „Undergivne“. Dette gaaer gennem den hele Lovgivning, saa at den ærede Rigsdagsmand virkelig maa tillade, at man bruger Lovgivningens Udtryk og siger, at de leve i et Tyendeforhold, og dette Forhold bliver ikke friere, fordi, som den ærede kjøbenhavnske Rigsdagsmand (L. C. Larsen) anførte, Loven byder, at der ikke mere maa betinges Hovert; thi det byder jo Loven slet ikke, den byder jo kun, at der ikke maa stipuleres Arbeidscontracter for mere end eet Aar ad Gangen; men paa mange Godser maae Leierne finde sig i at indgaae paa saadanne nye Arbeidscontracter, ellers blive de opfyldte, saa at Hovertet ingenlunde er ophørt, fordi der er en saadan Lovbestemmelse. Den ærede Rigsdagsmand vil ogsaa finde, at der i de allerfleste Leiecontracter, han faaer fat paa, og som ere udstedte paa Fæstegods, staaer gjentaget, hvad der som sagt gaaer gennem

den hele Lovgivning, at Fæsterne skulle være Gieren hørige og lydige og ikke blot ham, men alle dem, han sætter i sit Sted, hans Betjente skulle de ogsaa være hørige og lydige; og en saadan Bestemmelse er ikke indskrænket til de Tilfælde, hvor der er Tale om Hovert, men den er almindelig, idet det hedder, at de i det Hele taget skulle vise Agtelse og Ærbødighed mod deres Huusbond — om det end er en Mand, der ikke nyder Agtelse af nogen Anden, saa skulle de dog agte ham og vise Ærbødighed mod ham — saa at jeg nok troer, at man er berettiget til at sige, at et saadant Forhold er et Tyendeforhold. Naar den ærede Rigsdagsmand (C. C. Møller) beklagede, at et saadant Afhængighedsforhold kunde være til Skade med Hensyn til vor frie Forfatning, saa skal jeg gjøre opmærksom paa, at dersom man vilde udelukke alle dem fra Valgretten, som vare afhængige af Andre, saa maatte man ogsaa udelukke alle Embedsmænd; thi der er Ingen, der er mere afhængige af Andre end netop Embedsmændene, og vi have jo ogsaa haft mange Exempler paa, at denne Afhængighed har hindret dem i at bruge deres Rettigheder som Valgere, og endogsaa Exempler paa, at Regjeringen ligefrem har forbudt dem at bruge den i en vis Retning, saa at, naar han vil beklage, at Huusmænd og Indestær paa Grund af deres Afhængighed ere Valgere, maa han ogsaa beklage, at der er Embedsmænd, der have Valgret. Naar den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavn (L. C. Larsen) har anført, at da de her omhandlede Huse leies ud, kunde ikke Fæstelovgivningen i sin Almindelighed komme til Omtale under disse Forhandlinger, saa maa den ærede Rigsdagsmand lægge Mærke til, at Evangen til at fæste ud ikke er den eneste Evang, der paahviler Fæstegodsset, men der hviler desuden andre Indskrænkninger derpaa, og de hvile ogsaa paa disse Huuslodder, endskjøndt f. Ex. den Bestemmelse, der gjælder med Hensyn til Gaarde, at de skulle fæstes bort, ikke gjælder for dem; de øvrige Indskrænkninger, som i den hele Fæstelovgivning ere paa lagte Bondejord ialmindelighed, hvile ogsaa paa Huse, saa at jeg troer, at man kan tale om Fæstelovgivningen i Almindelighed, hvor der er Tale om Leie af Huse. Den ærede